

Lausunto

18.9.2025

VN/1455/2025
VN/1455/2025-TEM-5

TEM lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle Suomen ja Yhdysvaltojen välisen perhe- ja puolisosopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen tasavallan hallituksen ja Amerikan yhdysvaltojen hallituksen välisen sopimuksen virallisten työntekijöiden huollettavien ansiotyöstä sekä lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että eduskunta antaisi lain ulkomaalaislain 81 a ja 81 b § muuttamisesta.

TEM on ollut edustettuna neuvotteluvaltuuskunnassa ja se on aiemmin lausunut puoltavansa sopimuksen allekirjoittamista 23.5.2025 (VN/27502/2024-TEM-14). TEM:n toimivaltaan kuuluu työ- ja koulutusperusteinen maahanmuutto ja työnteko-oikeussääntely, jota esityksessä ehdotetaan muutettavan.

Työnteko-oikeus

Esityksessä ehdotetaan lisättävän ulkomaalaislain 81 a §:än 1 momenttiin uusi 7 kohta, jonka perusteella henkilö saa työnteko-oikeuden silloin kun hänellä on oleskelulupa ja työnteko-oikeudesta on sovittu Suomen ja toisen valtion välillä tehdyssä perhe- ja puolisosopimuksessa. Pykälä muotoiltiin koskemaan perhe- ja puolisosopimuksia yleisesti, eikä vain nyt Yhdysvaltojen kanssa tehtävää sopimusta, jotta lakimuutoksia ei tarvitsisi tehdä jokaisen sopimusvaltion kohdalla erikseen. Lakimuutos yksinkertaistaa menettelyä, kun näiden henkilöiden ei enää tarvitse hakea työntekijän oleskelulupaa sovelletussa menettelyssä kuten tähän mennessä.

Koska Nato-henkilöstö oleskelee maassa pääsääntöisesti ilman oleskelulupaa, ehdotetaan esityksessä myös muutettavan ulkomaalaislain 81 b §:ää lisäämällä siihen uusi 4 momentti, jonka nojalla ulkomaalaisella, joka oleskelee maassa laillisesti, olisi työnteko-oikeus silloin kun siitä on sovittu Suomen ja toisen valtion välisessä perhe- ja puolisosopimuksessa. Myös tämä pykälä muotoiltiin koskemaan kaikkia nykyisiä ja tulevia sopimusvaltioita, joskaan Suomella ei nykytilassa ole muita perhe- ja puolisosopimuksia, joiden perusteella ei vaadittaisi oleskelulupaa.

Lainkäyttövalta

Uuden sopimuksen 4 artiklassa todetaan, että "Suomen tasavallan hallitus ja Amerikan yhdysvaltojen hallitus vahvistavat, ettei diplomaattisia suhteita koskevassa Wienin yleissopimuksessa eikä konsulisuhteita koskevassa Wienin yleissopimuksessa anneta huollettaville siviili- eikä hallinto-oikeudellista koskemattomuutta sellaisten oikeudenkäyntien suhteen, jotka liittyvät ammatilliseen tai kaupalliseen toimintaan, mukaan lukien tämän sopimuksen mukaisesti sallittu ansiotyö."

Tämä tarkoittaa lähtökohtaisesti sitä, että Suomessa tehtävään työhön sovelletaan Suomen työlainsäädäntöä. Tätä ei kuitenkaan erikseen mainita hallituksen esityksessä. Työ- ja elinkeinoministeriö

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Työ- ja elinkeinoministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 32
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1606 2160
+358 9 1606 2160

kirjaamo.tem@gov.fi
www.tem.fi

ehdottaakin, että esityksen sivulle 16, ennen kappaletta, joka alkaa ”Lainkäytöstä säädetään useassa eri kansallisessa säädöksessä ja etsinnästä..” lisätään seuraava teksti:

Artiklassa ei myönnetä erivapauksia työlainsäädännön soveltamisesta. Tämä tarkoittaa lähtökohtaisesti sitä, että Suomessa tehtävään työhön sovelletaan Suomen työlainsäädäntöä.

Maahanmuuttojohtaja

Sonja Hämäläinen

Erityisasiantuntija

Ariann Grandell

Jakelu

UM Ulkoministeriö

Tiedoksi

TMI erityisavustaja Teresa Salminen

VN/1455/2025-TEM-5

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: